

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/64/2017
Identifikačné číslo spisu: 4314011097
Dátum vydania rozhodnutia: 27.03.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Paluda
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:4314011097.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Františka Moznera na verejnom zasadnutí konanom dňa 27. marca 2018 v Bratislave v trestnej veci obvineného L. S. pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. d), ods. 2 písm. e) Tr. zák., o dovolaní ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo dňa 24. januára 2017, sp. zn. 1To/65/2016, podľa § 386 ods. 1, ods. 2 Tr. por. a § 388 ods. 1 Tr. por. takto

rozhodol:

Rozsudkom Krajského súdu v Nitre z 24. januára 2017, sp. zn. 1To/65/2016, bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 3 Tr. por. porušený zákon v ustanovení § 285 písm. a) Tr. por. v prospech obvineného L. S..

Napadnutý rozsudok Krajského súdu v Nitre sa zrušuje v časti týkajúcej sa obvineného L. S..

Zrušujú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Krajskému súdu v Nitre sa prikazuje, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Levice z 22. júna 2016, sp. zn. 2T/86/2014, bol obvinený L. S. uznaný vinným z obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. d), ods. 2 písm. e) Tr. zák. tom skutkovom základe, že

od presne nezisteného dňa mesiaca december 2012 do dňa 7. februára 2013, kedy bola v rodinnom dome na ulici S. XX v U. vykonaná domová prehliadka, prechovával štyri škatule od topánok a sklenený pohár s obsahom sušeného rastlinného materiálu, pri domovej prehliadke zaistené ako stopa číslo 1, stopa číslo 3, stopa číslo 4, stopa číslo 5, stopa číslo 6 a stopa číslo 7, z ktorých L. S. v presne

nezistenom čase na doposiaľ neustálenom mieste v Českej republike vypestoval minimálne jednu rastlinu rodu Cannabis (konopa), ktorú v bližšie nezistenom čase mesiaca december roku 2012 previezol vlastným autom na územie Slovenskej republiky vo forme rozdrvenej konopnej sušiny, ktorú následne prechovával odo dňa 3. januára 2013 v prenajatom rodinnom dome na ulici S. č. XX v U., a to v škatuliach od topánok a v sklenenom pohári, ktoré boli pri domovej prehliadke vykonanej v rodinnom dome na ulici S. č. XX v U. dňa 7. februára 2013 zaistené ako stopa číslo 1, stopa číslo 3, stopa číslo 4, stopa číslo 5, stopa číslo 6 a stopa číslo 7, pričom zo znaleckého posudku Kriminalistického a expertízneho ústavu PZ sp. zn. ČES: PPZ-KEU-BA-EXP-2013/2280 vyplýva, že sa jedná o konope s celkovou upotrebitelnou hmotnosťou 446,618 gramov, čo zodpovedá najmenej 945 obvykle jednorazovým dávkam drogy v celkovej hodnote 4 466,18 eur, pričom uvedenú látku L. S. prechovával napriek tomu, že rastliny rodu Cannabis (konopa) sú v zmysle zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 139/1998 Z.z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov zaradené do I. skupiny omamných látok a tetrahydrokanabinol (THC) je v zmysle zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 139/1998 Z.z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov zaradený do I. skupiny psychotropných látok.

Prvostupňový súd obvinenému uložil podľa § 172 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák., § 36 písm. j) Tr. zák., § 39 ods. 1, ods. 3 písm. c) Tr. zák. trest odňatia slobody v trvaní 7 (sedem) rokov.

Podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. súd obvineného pre výkon uloženého trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 60 ods. 1 písm. b) Tr. zák. súd obvinenému uložil trest prepadnutia vecí, a to sklenenej fajky cca. 9 cm.

Podľa § 60 ods. 6 Tr. zák. vlastníkom prepadnutých vecí sa stáva štát.

Podľa § 76 ods. 1 Tr. zák., za použitia § 78 ods. 1 Tr. zák. súd obvinenému uložil ochranný dohľad v trvaní 2 (dva) roky.

Podľa § 77 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) Tr. zák. obvinený, ktorému súd uložil ochranný dohľad, je po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody povinný oznamovať potrebné údaje o spôsobe a zdrojoch svojej obživy a tie aj preukazovať, osobne sa hlásiť v určených lehotách a vopred oznamovať vzdialenie sa z miesta bydliska uvedeného v rozhodnutí súdu.

V druhom bode rozsudku prvostupňový súd podľa § 285 písm. c) Tr. por. oslobodil obvinenú I. S. spod obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry v Leviciach 2Pv 106/13 zo dňa 25. novembra 2014, na tom skutkovom základe, že

od presne nezisteného dňa mesiaca december 2012 do dňa 7. februára 2013, kedy bola v rodinnom dome na ulici S. XX v U. vykonaná domová prehliadka, spoločne prechovávali štyri škatule od topánok a sklenený pohár s obsahom sušeného rastlinného materiálu, pri domovej prehliadke zaistené ako stopa číslo 1, stopa číslo 4, stopa číslo 5, stopa číslo 6 a stopa číslo 7, z ktorých L. S. v presne nezistenom čase na doposiaľ neustálenom mieste v Českej republike vypestoval minimálne jednu rastlinu rodu Cannabis (konopa), ktorú v bližšie nezistenom čase mesiaca december roku 2012 previezol vlastným autom na územie Slovenskej republiky vo forme rozdrvenej konopnej sušiny, ktorú následne prechovával v byte na G. ulici č. XX v U., ktorý obýval spoločne so svojou družkou I. B., t.č. S., a odo dňa 3. januára 2013 v prenajatom rodinnom dome na ulici S. č. XX v U., ktorý taktiež obýval spoločne so svojou družkou I. B., t.č. S., a to v škatuliach od topánok a v sklenenom pohári, ktoré boli pri domovej prehliadke vykonanej v rodinnom dome na ulici S. č. XX v U. dňa 7. februára 2013 zaistené ako stopa číslo 1, stopa číslo 6 a stopa číslo 7, pričom zo znaleckého posudku Kriminalistického a expertízneho ústavu PZ sp. zn. ČES: PPZ-KEU-BA-EXP-2013/2280 vyplýva, že sa jedná o konope s celkovou upotrebitelnou hmotnosťou 129,088 gramov s priemernými koncentraciami

tetrahydrokanabinolu v rozpätí od 1,8 % do 7,6 % hmotnostného, čo zodpovedá najmenej 310 obvykle jednorazovým dávkam drogy v celkovej hodnote 1 290,88 eur a obvinená I. S., rod. B., v presne nezistený deň v období od mesiaca jún 2012 do mesiaca júl 2012 v W. bare na A. ulici č. XX v U., kde pracovala ako čašníčka, dostala do zábezpeky na neuhradený účet od doposiaľ bližšie nezistenej osoby igelitovú nákupnú tašku, pričom doma, v rodinnom dome na ulici A. XX v U. po nahliadnutí do nej zistila, že sa v nej nachádzajú dve škatule od topánok s obsahom rozdrvenej konopnej sušiny, ktoré prechovávala nepretržite v miestach svojho pobytu a to v rodinnom dome na ulici A. XX v U., v byte na G. ulici č. XX v U., ktorý obývala spoločne so svojim druhom L. S. a odo dňa 3. januára 2013 v prenajatom rodinnom dome v Leviciach na ulici S. č. XX, ktorý taktiež obývala so svojim druhom L. S., a to až do dňa 7. februára 2013, kedy bolo uvedené sušené konope zaistené pri domovej prehliadke ako stopa číslo 4 a stopa číslo 5, pričom zo znaleckého posudku Kriminalistického a expertízneho ústavu PZ sp. zn. ČES: PPZ-KEU-BA-EXP-2013/2280 vyplýva, že sa jedná o konope s celkovou upotrebitelnou hmotnosťou 317,53 gramov s priemernými koncentraciami tetrahydrokanabinolu v rozpätí od 2,9 % do 3,0 % hmotnostného, čo zodpovedá najmenej 635 obvykle jednorazovým dávkam drogy v hodnote 3 175,30 eur, pričom uvedenú látku L. S. a I. S., rod. B. neoprávnene prechovávali napriek tomu, že rastliny rodu Cannabis (konopa) sú v zmysle zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 139/1998 Z.z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov zaradené do I. skupiny omamných látok a tetrahydrokanabinol (THC) je v zmysle zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 139/1998 Z.z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov zaradený do I. skupiny psychotropných látok,

právne kvalifikovanom ako obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. d), ods. 2 písm. c), písm. e) Tr. zák. sčasti formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák., pretože nebolo dokázané, že skutok spáchala.

Krajský súd v Nitre rozhodujúc o odvolaní obvineného L. S. proti uvedenému rozsudku súdu prvého stupňa rozsudkom z 24. januára 2017, sp. zn. 1To/65/2016, podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. d), ods. 2 Tr. por. s poukazom na § 317 ods. 1, veta druhá Tr. por. a § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok v časti týkajúcej sa obvineného L. S. a s poukazom na § 324 Tr. por. aj v časti týkajúcej sa obvinenej I. S. a podľa § 322 ods. 3 Tr. por. obvinených L. S. a I. S. podľa § 285 písm. a) Tr. por. oslobodil spod obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry v Leviciach 2Pv 106/13/4402-68 zo dňa 24. novembra 2014, podanej na Okresný súd Levice dňa 25. novembra 2014, pre skutok právne kvalifikovaný ako obzvlášť závažný zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi v spolupáchateľstve podľa § 20 k § 172 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. d), ods. 2 písm. e) Tr. zák. u obvineného v I. rade a ako obzvlášť závažný zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi v spolupáchateľstve podľa § 20 k § 172 ods. 1 písm. d), ods. 2 písm. c), písm. e) Tr. zák. u obvinenej v II. rade, ktorý mali spáchať na skutkovom základe uvedenom v citovanej obžalobe, pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý boli obvinení stíhaní.

Proti citovanému uzneseniu Krajského súdu v Nitre podala dňa 30. augusta 2017 dovolanie ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerka spravodlivosti“ alebo „dovolaiteľka“) z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 3 Tr. por., pretože týmto rozhodnutím bol porušený zákon v ustanoveniach § 163 ods. 3 Tr. por., § 285 písm. a) Tr. por., v prospech obvineného L. S..

Podané dovolanie ministerka spravodlivosti odôvodnila tým, že Krajský súd v Nitre svoje rozhodnutie o oslobodení obvinených odôvodnil v podstate postupom orgánov činných v trestnom konaní, ktorým došlo pri začatí trestného konania až do vznesenia obvinenia k porušeniu práva na obhajobu obvinených. Tento nezákonný postup orgánov činných v trestnom konaní zapríčinil nezákonnosť vykonaných dôkazov v danom štádiu konania. Podstatou bolo začatie trestného stíhania len vo veci, aj napriek vedomosti o páchatelovi trestnej činnosti, následné vykonanie úkonov bez vznesenia obvinenia konkrétnej osobe (domovej prehliadky, znaleckého posudku, vyčíslenia hodnoty drogy) a až následné

vznesenie obvinenia voči obvinenému. Výsledkom tohto postupu má byť absencia predmetu trestného stíhania - omamnej látky, pričom v tejto súvislosti poukázal krajský súd aj na rozhodnutie najvyššieho súdu, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 19, roč. 2016.

V tejto súvislosti ministerka spravodlivosti podotkla, že uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu sa vzťahuje na prípad, keď bolo trestné stíhanie začaté na podklade trestného oznámenia. V predmetnej trestnej veci však bolo trestné stíhanie začaté podľa § 199 ods. 2 Tr. por. a teda nie na podklade trestného oznámenia, ale na základe informácie získanej od osoby konajúcej v prospech Policajného zboru v zmysle § 41 zákona č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov (informátor). Ustanovenie § 199 ods. 2 Tr. por. je vyjadrením samostatnej vyhľadávacej činnosti Policajného zboru, ktorá má základ v ustanoveniach § 38a a § 39 zákona č. 171/1993 Z.z. Samotná identita osôb konajúcich v prospech Policajného zboru je utajovanou skutočnosťou v zmysle zákona č. 215/2004 Z.z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v spojení s § 1 písm. i) a písm. j) nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 216/2004 Z.z., ktorými sa stanovujú oblasti utajovaných skutočností.

Samotný informátor (osoba konajúca v prospech Policajného zboru) nepodáva voči určitej osobe trestné oznámenie, ale jeho informácia sa zaznamenáva len vo forme úradného záznamu, ktorý sám osebe nemožno v zmysle ustálenej judikatúry použiť ako dôkaz. Účelom úradných záznamov je dokumentovanie operatívneho postupu polície pred začatím trestného stíhania, preto takýto záznam nemôže slúžiť ani ako podklad pre vznesenie obvinenia podľa § 206 ods. 1 Tr. por. Z uvedeného vyplýva, že informácia získaná od takejto osoby nie je dôkazom a táto osoba nie je svedkom, ktorého výsluch by mohol byť použitý v trestnom konaní ako dôkazný prostriedok v zmysle § 119 ods. 2 Tr. por. Táto informácia, resp. akýkoľvek poznatok získaný na základe operatívno-pátracej činnosti môže slúžiť iba ako podklad pre začatie trestného stíhania podľa § 199 ods. 2 Tr. por.

Ustanovenie § 206 ods. 1 Tr. por. vychádza z ústavnej zásady, že nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako zo zákonných dôvodov a spôsobom, ktorý upravuje zákon (čl. 17 ods. 2 Ústavy a § 2 ods. 1 Tr. por.). Vznesenie obvinenia je dôležitým procesným úkonom, ktorým sa proti určitej osobe začína trestné stíhanie za konkrétny skutok, ktorý je trestným činom, a súčasne sa určuje jej procesné postavenie v trestnom konaní ako obvineného. Pre vznesenie obvinenia nestačí, aby zistené skutočnosti nasvedčovali záveru, že bol spáchaný trestný čin, ale je potrebné, aby sa odôvodnil záver, že trestný čin spáchala určitá osoba. V predmetnej trestnej veci bola podaná informácia o tom, že v rodinnom dome na ulici S. č. XX v U. sa malo nachádzať väčšie množstvo marihuany v krabiciach od topánok a tieto mal v dome prechovávať L. S.. Informátor uviedol, že tieto krabice osobne videl. Je zrejmé, že na základe tejto informácie vzniklo dôvodné podozrenie o spáchaní trestného činu, avšak záver o spáchaní činu určitou osobou nebol dostatočne odôvodnený zistenými skutočnosťami. Len zo samotnej informácie poskytnutej osobou konajúcou v prospech Policajného zboru nebolo možné naplniť podmienky vznesenia obvinenia podľa § 206 ods. 3 Tr. por. Z podanej informácie nebolo nielen dostatočne preukázané spáchanie činu určitou osobou (keďže z podanej informácie nevyplýval dostatočne odôvodnený záver, že vlastníkom alebo držiteľom omamnej látky je práve L. S.), ale nebolo ani možné dostatočne opísať samotný skutok (nebolo možné odhadnúť množstvo uvedenej drogy), a to s ohľadom na špecifickosť trestného činu drogovej povahy v zmysle § 172 ods. 1, ods. 2 Tr. zák.

Na podklade informácie od osoby konajúcej v prospech Policajného zboru, zadokumentovanej v úradnom zázname z 1. februára 2013 na č.l. 1 spisu, bolo vo veci dňa 4. februára 2013 začaté trestné stíhanie podľa § 199 ods. 2 Tr. por. Táto informácia však sama osebe nemohla slúžiť ako dôkaz, resp. nemohla byť dostatočným podkladom pre vznesenie obvinenia voči konkrétnej osobe. Podľa názoru dovolaťky teda nemožno súhlasiť so záverom krajského súdu o tom, že orgány činné v trestnom konaní už 1. februára 2013 disponovali takými informáciami, na základe ktorých bolo možné nielen začať trestné stíhanie, ale aj vzniesť obvinenie podozrivej osobe. Navyše bolo zistené, že predmetný dom, v ktorom sa malo nachádzať nespresnené množstvo marihuany, patril do bezpodielového spoluvlastníctva manželov Róberta Macha a Margity Machovej a v danej dobe bol v nájme L. S. a I. S..

Z uvedeného preto nebolo možné ani presne stotožniť osobu páchatela, ktorý bol „vlastníkom“, resp. mal v držbe predmetné krabice s marihuanou, ktoré videl informátor.

Preto po začatí trestného stíhania a po vykonaní domovej prehliadky v uvedenej nehnuteľnosti dňa 7. februára 2013 na základe príkazu sudcu pre prípravné konanie zo 6. februára 2013, bolo potrebné zistiť, komu zaistená látka patrí a rovnako zistiť, či sa v danom prípade skutočne jedná o omamnú látku s ohľadom aj na jej obsah účinnej látky a množstvo. Bolo preto nevyhnutné znaleckým dokazovaním zistiť, či je zaistená látka omamnou látkou a koľko účinnej látky obsahuje a rovnako aj vyčísliť hodnotu takto zaistenej látky z dôvodu preukázania rozsahu spáchaného trestného činu.

Na vyvodenie trestnej zodpovednosti za drogovú trestnú činnosť je potrebná predovšetkým existencia omamnej alebo psychotropnej látky, jedu alebo prekursora, pričom táto látka musí v zmysle ustálenej judikatúry kumulatívne spĺňať dve základné podmienky - ide o látku zaradenú do zoznamu zakázaných látok, uvedených v prílohe zákona č. 139/1998 Z.z. a daná látka musí vyvolávať účinky uvedené v § 2 ods. 1 alebo ods. 2 tohto zákona. Aby omamná látka alebo psychotropná látka vyvolávala predmetné účinky, musí však okrem iného spĺňať aj určité hmotnostné kritériá a kritérium množstva účinnej látky. Pokiaľ by látka nedosahovala potrebnú hmotnosť alebo množstvo účinnej látky, nebola by schopná ovplyvniť psychiku človeka tak, ako to predpokladá vyššie uvedený zákon, ako aj § 130 ods. 5 Tr. zák. a teda by nebol naplnený príslušný znak skutkovej podstaty trestného činu.

Rovnako bolo potrebné vykonať aj uvedenú domovú prehliadku, keďže táto bola potrebná pre overenie informácií podaných osobou konajúcou v prospech Policajného zboru, a to overiť, či sa v dome omamná látka vôbec nachádza a dostatočne odôvodnene zistiť okolnosti ohľadom držiteľa tejto látky. Domová prehliadka bola vykonaná v súlade so zákonom, čo obvinený L. S., ako aj svedok M. T. pred súdom potvrdili. Obvinený v priebehu konania nenamietal zákonnosť domovej prehliadky, pri prehliadke spolupracoval, sám vydal krabice s obsahom konopnej sušiny a nenamietal ani množstvo odovzdanej drogy.

Až po vykonaní uvedených úkonov bolo možné postupom podľa § 206 ods. 1 Tr. por. vzniesť obvinenie konkrétnej osobe so stanovením konkrétneho skutku, vrátane jeho právneho posúdenia zohľadňujúceho jednotlivé kvalifikačné znaky a tak naplniť podmienky stanovené § 206 ods. 3 Tr. por. Postup orgánov činných v trestnom konaní, ktorými by vzniesli obvinenie bez overenia informácií podaných osobou konajúcou v prospech Policajného zboru by mohol byť považovaný za postup contra legem a takéto uznesenie o vznesení obvinenia by bolo arbitrárne a nepreskúmateľné. Zároveň vznesením obvinenia konkrétnej osobe dochádza k jej zaradeniu do systému AVIZO (centrálne evidencie osôb, proti ktorým bolo vznesené obvinenie, vyšetrovanie a skrátené vyšetrovanie nebolo skončené a proti ktorým bolo prerušené trestné stíhanie) patriaceho do rezortu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, pričom z uvedenej evidencie sa osoba nevymazáva ani v prípade, ak jej nebolo spáchanie trestnej činnosti preukázané, resp. bolo zistené, že danú trestnú činnosť osoba nespáchala. Uvedené má za následok čiastočný zásah do osobnostných práv osoby a preto zaradenie osoby, u ktorej nie je možné dostatočne preukázať, že trestný čin spáchala, do tohto systému by bolo neúčelné z hľadiska ochrany jej práv.

Pokiaľ ide o argumenty krajského súdu o porušení práva na obhajobu vo vzťahu k nedoručeniu uznesenia o pribratí Kriminalistického a expertízneho ústavu Policajného zboru do konania všetkým stranám, dovolateľka v tejto súvislosti uviedla, že neoznámenie predmetného uznesenia obvinenému, resp. jeho obhajcovi ako osobám oprávneným podať proti nemu sťažnosť, nemožno považovať za porušenie práva na obhajobu, ak osoba v danom čase nie je v procesnom postavení obvineného. V zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tdo 35/2014, ako aj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. III. ÚS 637/2015, nedochádza k porušeniu práva na obhajobu nedoručením uznesenia o pribratí znalca obvinenému v prípade, ak toto bolo vydané v čase, keď obvinený nevystupoval v dôsledku nevznesenia obvinenia v pozícii obvineného. V uvedených rozhodnutiach bolo tiež konštatované, že právo obvineného na obhajobu musí byť následne zabezpečené možnosťou preštudovať vyšetrovací spis a oboznámiť sa s výsledkom znaleckého dokazovania. Vo vzťahu k porušeniu práva na obhajobu možno konštatovať, že obvinený mal počas

celého konania zvoleného obhajcu, avšak napriek tomu voči vykonanému dokazovaniu nevzniesol žiadne námietky, nenavrhol ďalšie dokazovanie a sám zvolený obhajca pri preštudovaní vyšetrovacieho spisu uviedol, že mu boli doručené všetky rozhodnutia a oznámenia, na ktoré mal zo zákona nárok a bol včas upovedomený o všetkých vykonávaných úkonoch. Z uvedeného je podľa dovolateľky zrejmé, že argumentácia krajského súdu o porušení práva na obhajobu, ako aj na to nadväzujúca nezákonnosť vykonaných dôkazov v štádiu do vznesenia obvinenia nie je opodstatnená a nie je možné konštatovať, že tieto závery krajského súdu sú dostatočne podložené relevantnou právnou úpravou, resp. súdnou praxou a judikatúrou. V danom konaní nešlo o bežný prípad, kedy sa trestné stíhanie začalo na podklade trestného oznámenia určitej osoby, ale o prípad, kedy bol na začatie trestného stíhania zaistený podklad v podobe informácie od osoby pracujúcej v prospech Policajného zboru. Dodatočné overovanie takejto informácie vykonanou domovou prehliadkou a znaleckým skúmaním bolo podľa dovolateľky v zmysle právnej úpravy k vzneseniu obvinenia konkrétnej osobe nanajvýš potrebné a nevyhnutné aj vzhľadom na závažnosť a špecifickosť drogovej trestnej činnosti.

Záverom dovolateľka poukázala na skutočnosť, že vo výroku napadnutého rozsudku krajského súdu absentuje v rozpore s § 163 ods. 3 Tr. por. uvedenie skutkovej vety, pričom vo výrokovej časti oslobodzujúceho rozsudku je uvedená len právna kvalifikácia skutku ako trestného činu, pre ktorý boli obvinení spod obžaloby oslobodení.

Na základe uvedených skutočností má dovolateľka za to, že napadnutým rozsudkom Krajského súdu v Nitre bol porušený zákon v ustanoveniach § 163 ods. 3 Tr. por. a § 285 písm. a) Tr. por. v prospech obvineného L. S., čím je naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 3 Tr. por. Z tohto dôvodu navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že rozsudkom Krajského súdu v Nitre zo dňa 24. januára 2017, sp. zn. 1To/65/2016, bol porušený zákon v ustanoveniach § 163 ods. 3 Tr. por. a § 285 písm. a) Tr. por. v prospech obvineného L. S.. Ďalej navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 24. januára 2017, sp. zn. 1To/65/2016, ako aj ďalšie rozhodnutia naň obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej zrušením došlo, stratili podklad a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal Krajskému súdu v Nitre, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu ministerky spravodlivosti sa dňa 18. septembra 2018 vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Levice, ktorý uviedol, že s názorom ministerky spravodlivosti obsiahnutom v podanom dovolaní sa stotožňuje, rovnako je presvedčený že postupom orgánov činných v trestnom konaní nedošlo k porušeniu práva na obhajobu, keďže v čase začatia trestného stíhania dňa 4. februára 2013 ešte orgány činné v trestnom konaní nedisponovali zistenými skutočnosťami, ktoré by dostatočne odôvodňovali záver, že trestný čin spáchala určitá osoba. V prípade vznesenia obvinenia bez overenia informácií podaných osobou konajúcou v prospech Policajného zboru by bol takýto postup nezákonný a uznesenie o vznesení obvinenia by mohlo byť zo strany dozorujúceho prokurátora zrušené z dôvodu arbitrárnosti. Na základe uvedeného považuje prokurátor dovolanie ministerky spravodlivosti za dôvodné.

K dovolaniu ministerky spravodlivosti sa dňa 29. septembra 2017 vyjadril aj obvinený L. S. prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. Tibora Sojku. Vo svojom vyjadrení uviedol, že dovolaním napadnutý rozsudok považuje za zákonný, pretože je toho názoru, že informácie získané orgánmi činnými v trestnom konaní od informátora umožňovali začať trestné stíhanie vo veci už v deň ich získania, t.j. 1. februára 2013 a k vzneseniu obvinenia voči jeho osobe mohlo dôjsť bezprostredne po vykonaní domovej prehliadky dňa 6. februára 2013. S dovolaním súhlasí len v časti, v ktorej sa uvádza, že vo výroku dovolaním napadnutého rozsudku absentuje uvedenie skutkovej vety a je v nej uvedená len právna kvalifikácia skutku. Na základe uvedeného obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie ministerky spravodlivosti podľa § 392 ods. 1 Tr. por. zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) posúdil vec najprv v zmysle § 382 Tr. por. a zistil, že dovolanie bolo podané ministerkou spravodlivosti ako oprávnenou osobou v zmysle § 369 ods. 1 Tr. por., proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné [§ 368

ods. 2 písm. h) Tr. por.], v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1, ods. 2 Tr. por., s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Tr. por. a s uvedením dôvodu dovolania podľa odseku 2 tohto ustanovenia.

Nezistiac dôvody pre odmietnutie dovolania podľa § 382 Tr. por. najvyšší súd viazaný jeho dôvodmi (§ 385 ods. 1 Tr. por.) následne preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výrokov napadnutého rozhodnutia, proti ktorým podala ministerka spravodlivosti dovolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozhodnutiu, a dospel k záveru, že po prerokovaní veci na verejnom zasadnutí (§ 384 a nasl. Tr. por.) je potrebné dovolaniu ministerky spravodlivosti vyhovieť, pretože zistil dôvod dovolania podľa § 371 ods. 3 Tr. por.

Podľa § 371 ods. 3 Tr. por. minister spravodlivosti podá dovolanie aj proti právoplatnému rozhodnutiu vychádzajúceho zo skutkového stavu, ktorý bol na základe vykonaných dôkazov v podstatných okolnostiach nesprávne zistený, alebo ak boli pri zisťovaní skutkového stavu závažným spôsobom porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci.

Ministerka spravodlivosti vo svojom dovolaní namietala predovšetkým nesprávny postup krajského súdu, spočívajúci vo vyhodnotení dôkazov vykonaných pred vznesením obvinenia obvinenému L. S., konkrétne znaleckého posudku Kriminalistického a expertízneho ústavu Policajného zboru a vyčíslenia hodnoty zaistenej drogy Národnou kriminálnou agentúrou Ministerstva vnútra Slovenskej republiky Prezídia Policajného zboru, ako nezákonných. Rovnako tak namietala aj porušenie § 163 ods. 3 Tr. por., spočívajúce v neuvedení skutkovej vety v oslobodzujúcom rozsudku krajského súdu.

V súvislosti s namietaným nesprávnym vyhodnotením dôkazov krajským súdom je potrebné uviesť nasledujúce:

V predmetnej trestnej veci bolo dňa 4. februára 2013 začaté trestné stíhanie pre prečin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 171 ods. 2 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že „doposiaľ neznámy páchatel' vystupujúci pod menom L. S. si mal v presne nezistenom období od doposiaľ nestotožnenej osoby na neznámom mieste zadovážiť väčšie množstvo drogy - marihuany a prechovávať ju pre vlastnú potrebu vo viacerých krabiciach od topánok v rodinnom dome na ul. S. č. XX v U., súpisné číslo XXXX, parcela č. XXXX, zapísaného na LV č. XXXX. Následne bol dňa 5. februára 2013 vypracovaný vyšetrovateľom Policajného zboru podnet na predloženie návrhu na vydanie príkazu na vykonanie domovej prehliadky (č.l. 58-59 spisu), na základe ktorého bol dňa 6. februára 2013 prokurátorom podaný návrh na vydanie príkazu na domovú prehliadku (č.l. 60-61 spisu); príkaz na domovú prehliadku bol vydaný sudcom pre prípravné konanie dňa 6. februára 2013 (č.l. 62-64 spisu) a domová prehliadka bola zrealizovaná dňa 7. februára 2013 o 08.45 hod. (č.l. 65-66 spisu.). Na zistenie pôvodu látok zaistených pri domovej prehliadke pribral vyšetrovateľ Policajného zboru uznesením z 11. februára 2013 Kriminalistický a expertízny ústav PZ za účelom posúdenia a zodpovedania otázok tam uvedených (č.l. 97-98 spisu). Na základe vypracovaného znaleckého posudku Kriminalistického a expertízneho ústavu PZ z 19. marca 2013 (č.l. 99 -102 spisu) a vyčíslenia hodnoty zaistenej drogy Národnou kriminálnou agentúrou Ministerstva vnútra Slovenskej republiky Prezídia Policajného zboru z 28. marca 2013 (č.l. 105-106 spisu) vzniesol vyšetrovateľ Policajného zboru dňa 22. apríla 2013 obvinenie L. S. pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a), b), d), ods. 2 písm. e) Tr. zák.

Z uvedeného vyplýva, že znalecký posudok, ako aj vyčíslenie hodnoty zaistenej drogy boli vykonané po začatí trestného stíhania, pred vznesením obvinenia, a až následne, na základe skutočností vyplývajúcich z tohto znaleckého posudku, ako aj z oznámenia Národnej kriminálnej agentúry týkajúceho sa vyčíslenia hodnoty zaistenej drogy, bolo obvinenému L. S. vznesené obvinenie s daným skutkovým stavom, ako aj právnou kvalifikáciou.

V tejto súvislosti možno v zhode s dovoľateľkou poukázať na rozhodnutie najvyššieho súdu z 23. júla

2014, sp. zn. 3 Tdo 16/2014, v zmysle ktorého „právo obvineného na obhajobu sa aplikuje predovšetkým prostredníctvom jeho základného práva vyjadriť sa v priebehu celého trestného konania ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu a k dôkazom o nich. V prípravnom konaní môže obvinený žiadať, aby sa jeho obhajca zúčastnil na jednotlivých procesných úkonoch (§ 34 ods. 1 Tr. por.). Ak nemá obhajcu, môže obvinenému povoliť účasť na vyšetrovacích úkonoch policajta, a to najmä vtedy, ak úkon spočíva vo výsluchu svedka, pri ktorom je dôvodný predpoklad, že ho nebude možné vykonať v konaní pred súdom (§ 213 ods. 1 Tr. por.). Z uvedených ustanovení nemožno vyvodit' záver, že vykonanie dôkazov, ak k nim došlo po začatí trestného stíhania (tzv. vo veci), ale pred vznesením obvinenia, t.j. v dobe, v ktorej obvinený nemohol realizovať svoje právo na obhajobu (lebo formálne ešte neexistoval), majú len z tohto dôvodu charakter nezákonného dôkazu (dôkazu získaného nezákonným spôsobom).“ Rovnako tak je potrebné poukázať aj na uznesenie ústavného súdu zo 16. decembra 2015, sp. zn. III. ÚS 637/2015, v zmysle ktorého „samotné nedoručenie procesného rozhodnutia akokoľvek súvisiaceho s dôkazom, ku ktorému sa má možnosť obvinený (obžalovaný) následne vyjadriť a vnieť voči nemu všetky (akékoľvek) výhrady, nemožno považovať za právne významnú udalosť z pohľadu ústavnej ochrany základného práva na obhajobu.“ Obdobný právny názor možno nájsť aj v uznesení Krajského súdu v Bratislave zo 4. decembra 2014, sp. zn. 4To/111/2013, v zmysle ktorého „obvinený má právo na doručenie tých uznesení, ktoré sa ho priamo týkajú, avšak toto právo vzniká až momentom vznesenia obvinenia. Ak teda došlo k vydaniu konkrétneho uznesenia, napríklad uznesenia o pribratí znalca, či znaleckého ústavu ešte pred vznesením obvinenia, tak osoba, ktorá je obvinená, nemá právo na spätné doručenie uznesení, ktoré boli vo veci vydané pred jej obvinením. Právo na spätné doručenie uznesení vydaných pred vznesením obvinenia neexistuje. Takýto obvinený má však zachované právo vyjadriť sa k vypracovaným znaleckým posudkom, spochybňovať ich ako aj ich spracovateľa, prípadne aj žiadať vypočuť znalca. Ak sú tieto práva obvineného rešpektované a zachované v žiadnom prípade nemožno hovoriť o porušení práva obvineného na obhajobu. Znalecký posudok nemôže byť teda nezákonný len preto, že bol vypracovaný pred vznesením obvinenia konkrétnej osobe. V tomto smere postačí, ak k pribratiu znalca a k vypracovaniu znaleckého posudku došlo po začatí trestného stíhania podľa § 199 ods. 1 Tr. por. Začatie trestného stíhania sa nachádza v Trestnom poriadku práve za účelom určenia procesného začiatku určitého štádia trestného konania, po ktorom môžu orgány činné v trestnom konaní plne vykonávať procesné úkony. Z ustanovení Trestného poriadku nie je možné vyvodit' záver, že vykonávanie dôkazov, ak k nim došlo po začatí trestného stíhania vo veci, avšak pred vznesením obvinenia, t. j. v dobe keď obvinený nemohol realizovať svoje právo na obhajobu, majú len z tohto dôvodu charakter nezákonného dôkazu (dôkazu získaného nezákonným spôsobom).“

Krajský súd v dovolaní napadnutom rozsudku uviedol, že znalecký posudok produkovaný v prípravnom konaní pred vznesením obvinenia nemožno považovať za zákonný dôkaz, pričom poukázal na judikatúru týkajúcu sa možnosti použitia výpovede svedka realizovanej pred vznesením obvinenia konkrétnej osobe. Najvyšší súd uvádza, že v súlade s ustanovením § 119 ods.2 Tr. por. vo všeobecnosti tak znalecký posudok ako i svedeckú výpoveď možno považovať za dôkazný prostriedok, ak z hľadiska zdroja i spôsobu vykonania vyhovuje ústavným i zákonným požiadavkám kladeným na dôkazné prostriedky. Dôležité miesto medzi týmito požiadavkami logicky zaujíma princíp kontradiktórnosti. Je však potrebné zároveň uviesť, že vo vzťahu ku svedeckej výpovedi a k znaleckému posudku sa princíp kontradiktórnosti v praxi aplikuje v rôznej (rozličnej) miere, ktorá zodpovedá spôsobu ich získania a vykonania.

Zásada (princíp) kontradiktórnosti vo svojej podstate vyplýva z rímskoprávnej zásady *audiatur et altera pars* a jej podstatou je aby z hľadiska zachovania určitých minimálnych spravodlivostných nárokov mala každá strana sporu možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom, vykonanie dôkazov sama navrhovať a iným spôsobom aktívne spolupôsobiť pri procese dokazovania (napr. vypočutím svedka, kladením otázok...). Ako taká je súčasťou práva na spravodlivý súdny proces upravený v čl. 48 ods.2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 Dohovoru, či v § 2 ods.7 Tr. por. Vyplyvajú z nej teda dve parciálne práva a to:

- právo na oboznámenie sa so všetkými dokumentami, stanoviskami, dôkazmi s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu, a
- právo, teda reálna možnosť na súdnom fóre o nich diskutovať.

Ku kontradiktórnosti ako jednému z princípov trestného konania možno uviesť, že sa prioritne a primárne týka súdneho konania, čo napokon vyplýva i zo samotného článku 6 Dohovoru a judikatúry ESĽP k nemu. V prípravnom konaní trestnom môžeme hovoriť skôr o anticipácii princípu kontradiktórnosti, nejde o uplatňovanie kontradiktórnosti v pravom zmysle slova (výnimkou zostáva snáď len konanie o existencii väzby). Prípravné konanie je totiž v našich podmienkach naďalej ovplyvňované a určované v prevažnej miere inkvizičnou zásadou. Z Dohovoru a ani z Ústavy Slovenskej republiky či platného Trestného poriadku nevyplýva právo na všeobecné použitie princípu kontradiktórnosti v prípravnom konaní (pozri i napr.: REPÍK, B.: Evropská úmluva o ľudských právach a trestní právo. Orac, Praha: 2002, s. 147 a nasl.). Princíp kontradiktórnosti teda vo všeobecnosti neurčuje charakter prípravného konania a nepodmieňuje jeho zákonnosť v tom zmysle, že by bol princípom dominantným, pretože tento princíp má rozhodujúci význam pre posúdenie zákonnosti, resp. nezákonnosti dôkazov, či férovosti procesu v samotnom konaní pred súdom. Ako uviedol napríklad i Ústavný súd Českej republiky v náleze sp. zn.: III. ÚS 239/04 zásady kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní vyplývajúce z princípu spravodlivého procesu sú síce významnými, avšak nie jedinými zásadami trestného konania. Za určitých okolností môžu kolidovať s inými uznávanými a legitímnymi zásadami trestného konania a preto môžu byť, pri dodržaní princípu proporcionality, v niektorých štádiách konania, najmä v prípravnom konaní dočasne obmedzené. Zásady kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní platia pre trestné konanie ako celok, avšak neuplatňujú sa vo všetkých štádiách trestného konania a pri všetkých procesných úkonoch rovnako intenzívne. Najúplnejšie sa presadzujú na hlavnom pojednávaní, prípadne na verejnom zasadnutí... Naproti tomu pri vykonávaní úkonov v prípravnom konaní nemožno zásady kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní vždy plne uplatniť, pokiaľ by nimi mali byť popreté iné legitímne záujmy, najmä záujem štátu na efektívite trestného stíhania. Nemožno totiž opomenúť fakt, že v prípravnom konaní hrá špecifickú úlohu i taktika vykonávania procesných úkonov tak, aby určité výsledky prípravného konania nemohli byť zmarené. Hľadiac cez prizmu uvedených skutočností je potrebné uviesť, že hoci je znalecký posudok v prípravnom konaní často dominantným dôkazom, vnútroštátne ani medzinárodné normy negarantujú obvinenému alebo jeho obhajcovi účasť pri jeho tvorbe v prípravnom konaní (porovnaj napr.: OLEJ, J. - KOLCUNOVÁ, M. - KOLCUN, J.: Kontradiktórnosť v trestnom konaní. C. H. Beck, Bratislava: 2014, s. 89 a nasl.).

Následne je potrebné uviesť, že hoci sú inštitúty svedeckej výpovede a znaleckého dokazovania pre výsledky trestného konania jedny z najdôležitejších, je potrebné ich z hľadiska ich tvorby v prípravnom konaní pre posúdenie ich procesnej validity odlišiť.

V prvom rade je vo vzťahu k znaleckému dokazovaniu ako takému možné uviesť, že v priebehu historického vývoja sa vyvinuli štyri základné koncepcie činnosti inštitútu súdneho znalca.

Prvou koncepciou je chápanie znalca ako súdneho pomocníka, ktorá je typická pre inkvizičný typ procesu, kde je znalec chápaný ako nástroj sudcu na posudzovanie odborných otázok.

Druhou koncepciou je chápanie znalca ako svedka, kde znalecký posudok má inštrumentálne charakter svedeckej výpovede.

Tretou koncepciou je chápanie znalca ako osoby ktorá vypracúva a podáva znalecký posudok ako samostatnú a špecifickú formu dôkazu.

Štvrtou koncepciou je chápanie znalca ako tzv. „vedeckého sudcu“, znalec sa teda sám priamo svojím posudkom podieľa na súdnom rozhodnutí.

V československom i slovenskom trestnom práve sa uplatňovala a uplatňuje koncepcia znalca ako osoby, ktorá vypracováva a podáva znalecký posudok, ktorý má charakter samostatného, špecifického dôkazu, čo má následne i špecifické dôsledky pre posudzovanie procesu získavania takého dôkazu.

Proces kreácie znaleckého posudku ako dôkazu je odlišný od procesu zabezpečovania výpovede svedka

ako dôkazu. V prvom rade je potrebné znalca odlíšiť od svedka. Zatiaľ čo pozícia svedka je kreovaná samotnou udalosťou a jej subjektívnym vnemom, pozícia znalca je rámcovaná jeho odbornými znalosťami a schopnosťami. Kým svedok vo väčšine prípadov vypovedá o skutočnostiach, ktoré vnímal pri (s)páchaní skutku páchatelom, znalec sa s posudzovanými skutočnosťami oboznamuje a robí k nim odborný záver až ex ante, len na základe svojich odborných znalostí, pričom samotný dej skutku nemal možnosť či už priamo, alebo nepriamo vnímať.

Kým výpoveď svedka ako dôkaz je „tvorená“ otvorene za účasti procesných strán, ktoré môžu (a majú) do jej tvorby aktívne vstupovať a na nej participovať, znalecký posudok je tvorený za „zatvorenými dverami“ a na jeho vypracúvaní procesné strany nemajú väčšiu možnosť participovať.

Keďže svedok väčšinou opisuje udalosti ktoré priamo či nepriamo vnímal, pričom vnímanie je značne subjektívne, je dôležité aby už v procese tvorby výpovede ako dôkazu bola zabezpečená požiadavka kontradiktórnosti, totiž aby procesné strany mali možnosť sa aktívne zúčastniť tohto procesu.

Naopak, znalecký posudok je tvorený za zatvorenými dverami, preto je z hľadiska zachovania princípu kontradiktórnosti dôležité, aby procesné strany mali predovšetkým možnosť kedykoľvek po jeho vypracovaní namietat' závery posudku, jeho obsah a prípadne i osobu znalca. Dokonca strany majú kedykoľvek do skončenia trestného konania garantované právo predložit' (k znaleckému posudku zadováženému orgánmi činnými v trestnom konaní) odlišný znalecký posudok, ktorým môžu spochybniť závery posudku predchádzajúceho. Znalecký posudok má totiž z procesného pohľadu formu listinného dôkazu a ako každý listinný dôkaz zároveň podlieha voľnému hodnoteniu dôkazov z hľadiska prípustnosti, závažnosti, relevantnosti, vierohodnosti a pravdivosti.

S možnosťou napravenia určitých nedostatkov znaleckého posudku v konaní po jeho vypracovaní a predložení napokon počíta i sám Trestný poriadok, ktorý v ustanovení § 146 upravuje postup pri zistení chýb znaleckého posudku a to formou jeho doplnenia, alebo pribratia iného znalca. Ďalšou možnosťou je i už spomínaná prípustnosť aby strana predložila odlišný znalecký posudok.

Postup orgánov činných v trestnom konaní, ktorým je po začatí trestného stíhania, avšak ešte pred vznesením obvinenia pribratý do konania znalec a je vypracovaný znalecký posudok, by síce nemal byť paušálnym postupom, avšak nie vždy je tento postup spôsobilý vyvolať následnú nezákonnosť a procesnú nepoužiteľnosť takto vypracovaného posudku.

Do úvahy je potrebné vziať predovšetkým špecifickú formu trestnej činnosti, pre ktorú sa trestné konanie vedie. Najvyšší súd poukazuje na skutočnosť, že ak záver o tom, či mal byť spáchaný konkrétny trestný čin je závislý od posúdenia odbornej otázky, je nevyhnuté najprv zodpovedne uvedenú odbornú otázku posúdiť. Predčasným vznesením obvinenia by totiž mohlo prísť k vážnemu zásahu do práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby, označenej ako obvinenej.

Pri drogových deliktach je vždy potrebné vopred citlivo a zodpovedne posúdiť odbornú otázku spočívajúcu v tom, či určitá látka je omamnou a psychotropnou látkou a pre správnu právnu kvalifikáciu je navyše potrebné určiť i obsah účinnej látky v zaistenej zmesi.

Do úvahy navyše treba brať i spôsob, akým sa orgány činné v trestnom konaní o (s)páchaní skutku dozvedeli. Ak ide o poznatky získané vlastnou činnosťou a zaznamenávané po určitú dobu napríklad prostredníctvom informačno - technických prostriedkov je predpoklad, že orgány činné v trestnom konaní budú disponovať širším objemom informácií o rozsahu trestnej činnosti, okruhu podozrivých osôb a ostatnými detailami umožňujúcich vo svojom súhrne identifikovať, či sa o trestný čin jedná a ustáliť jeho právnu kvalifikáciu. V takomto prípade by bolo naozaj obchádzaním zákona, ak by sa začalo trestné stíhanie vo veci a nebolo by urýchlene vznesené i obvinenie. V tejto situácii by tak podozrivá osoba bola už po začatí trestného stíhania skutočne už v materiálnom zmysle obvinenou. Opačnou situáciou je však prípad, ak sa orgány činné v trestnom konaní dozvedia o trestnej činnosti napríklad prostredníctvom dôverníckej siete, kde podozrenie, že sa jedná o omamnú látku je založené na

subjektívnom vneme dôverníka. V takomto prípade možno súhlasiť s názorom ministerky spravodlivosti prezentovaným v podanom dovolaní, že orgány činné v trestnom konaní nemali dostatok informácií na záver, že konkrétna osoba spáchala trestný čin, pretože na takýto záver je potrebný vyšší stupeň pravdepodobnosti, podporený v konkrétnom prípade závermi znaleckého dokazovania.

Ako napokon zdôrazňuje vo svojej judikatúre i Európsky súd pre ľudské práva znalecké posudky, riešiacie prioritne odborné otázky, ktorých posúdenie stojí mimo schopností sudcov, rozhodným spôsobom ovplyvňujú hodnotenie skutkových okolností prípadu. Aj znalecký posudok preto musí byť ako dôkaz vykonaný za rešpektovania princípu kontradiktórnosti, teda procesným stranám musí byť zaručená možnosť účinne sa k nemu vyjadriť (pozri rozsudok ESĽP Augusto proti Francúzsku z 01. novembra 2007). Povinnosť rešpektovať princíp kontradiktórnosti sa však týka primárne konania pred súdom. Z článku 6 ods. 1 Dohovoru nemožno vyvodiť žiadny všeobecný abstraktný princíp, podľa ktorého v prípade ak je ustanovený znalec, musia mať strany konania vo všetkých fázach konania možnosť zúčastniť sa ním vedených pohovorov alebo sa oboznámiť s dokumentami, ktoré vzal do úvahy. Podstatné je, aby strany mali možnosť riadne sa zúčastniť konania pred súdom (pozri rozsudok ESĽP Mantovanelli proti Francúzsku z 18.03.1997, rovnako aj in: KMEC, J. , KOSARĽ, D., KRATOCHVÍL, J., BOBEK, M.: Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2012, str. 748).

Za daných okolností nemožno potom na aktuálny prípad automaticky vziať závery rozhodnutia č. 19. uverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky č. 2/2016 tak, ako to urobil krajský súd. V prípade pertraktovanom v uverejnenom rozhodnutí sa jednalo o sexuálnu trestnú činnosť, podrobnosti spáchania ktorej boli zrejme na základe podaného trestného oznámenia a išlo o výsluch svedka, ktorý bol pre výsledok konania mimoriadne dôležitý.

Naopak, špecifikom aktuálneho prípadu prejednávaného Okresným súdom Levice a Krajským súdom v Nitre bolo, že na základe informácie z dôverníckej siete mali orgány činné v trestnom konaní dostatok všeobecných informácií na rozhodnutie o začatí trestného stíhania, avšak nemali k dispozícii dostatok konkrétnych informácií a poznatkov oprávňujúcich vzniesť obvinenie konkrétnej osobe s opisom konkrétnej formy spáchania trestnej činnosti. Bolo síce pochybením orgánov činných v trestnom konaní, ak v uznesení o začatí trestného stíhania uviedli meno potencionálneho páchatel'a, avšak toto pochybenie nie je natoľko závažné, aby to malo vplyv na samotnú validitu uznesenia a začatí trestného stíhania a následne vykonaných procesných úkonov. Povedané inak, ak aj L. S. bol na základe vydaného uznesenia o začatí trestného stíhania „materiálne obvineným“, vo vzťahu k zabezpečenému znaleckému posudku mu v súhrne nebolo zabránené uplatňovať procesné práva obvineného v takej miere, aby to spôsobovalo nezákonnosť a invaliditu takéhoto dôkazu.

Napokon, možnosť použitia znaleckého posudku vypracovaného po začatí trestného stíhania a ešte pred vznesením obvinenia aproboval vo svojej judikatúre i Najvyšší súd Slovenskej republiky (vyššie citované uznesenie sp. zn.: 3 Tdo 16/2014 z 23.07.2014).

Nad rámec veci najvyšší súd ku krajským súdom implicitne naznačenej teórii „ovocia z otráveného stromu“ uvádza, že sa jedná o angloamerickú doktrínu, ktorú slovenská trestná teória a ani prax doteraz v plnej miere neprevzala. Nemožno vylúčiť, že v niektorých prípadoch sa možno i na základe kontinentálneho formálno-materiálneho prístupu k hodnoteniu zákonnosti a prípustnosti dôkazov dopracovať k zhodným záverom, ako na základe teórie „ovocia z otráveného stromu“. Podstatné je však pristupovať k hodnoteniu zákonnosti a prípustnosti dôkazov vždy diferencovane s ohľadom na konkrétnu povahu a závažnosť vady vzniknutej v procese dokazovania a nerobiť paušálne závery, že celý dôkaz získaný prípadne na základe procesne nie celkom korektného úkonu je „otrávený“ (k tomu pozri primerane napríklad rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn.: 6 Tz 3/2017-I. zo 07. júna 2017, body 123, 124).

Vychádzajúc z uvedeného možno sumárne vo vzťahu k predmetnej veci konštatovať, že znalecký posudok Kriminalistického a expertízneho ústavu ani správu z Národnej kriminálnej agentúry

Ministerstva vnútra Slovenskej republiky Prezídia Policajného zboru nemožno považovať za nezákonne získané dôkazy (ako to vo svojom rozsudku uvádza krajský súd), nakoľko tieto boli vypracované po začatí trestného stíhania vo veci, pričom bez skutočností v nich uvedených by nebolo možné vzniesť obvinenému obvinenie pre spáchaný skutok so správnou právnou kvalifikáciou a so všetkými náležitostiami predpokladanými v § 206 ods. 3 Tr. por. Obvinený aj jeho obhajca mali možnosť v priebehu celého konania vyjadriť sa k predmetnému znaleckému posudku, namietat' ho, navrhnúť jeho doplnenie, resp. navrhnúť výsluch znalca (rovnako tak mali možnosť vyjadriť sa a namietat' aj správu z Národnej kriminálnej agentúry). Z predloženého spisového materiálu je zrejmé, že obvinený ani jeho obhajca uvedené dôkazy nenamietali v priebehu prípravného konania, ani na hlavnom pojednávaní, naopak, súhlasili s ich prečítaním, pričom k nim nemali žiadne pripomienky. Z uvedeného možno vyvodit' záver, že predmetný znalecký posudok, ako aj správu z Národnej kriminálnej agentúry je potrebné považovať za dôkazy získané v súlade so zákonom a z tohto dôvodu bude povinnosťou krajského súdu prihliadnuť na ne v ďalšom konaní pri rozhodovaní o odvolaní obvineného a vyhodnotiť ich v spojení s ostatnými vykonanými dôkazmi.

Keďže tak krajský súd neurobil, na oslobodenie obvineného nebol dôvod a bol jeho postupom v napadnutom rozsudku porušený zákon v ustanovení § 285 písm. a) Tr. por. v prospech obvineného L. S., čím bol naplnený dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 3 Tr. por.

Pokiaľ ide o ministerkou spravodlivosti namietané neuvedenie skutku v rozsudku odvolacieho súdu, v tomto smere je potrebné uviesť, že v zmysle § 163 ods. 3 Tr. por. výrok, ktorým sa obžalovaný uznáva za vinného alebo ktorým sa spod obžaloby oslobodzuje, musí presne označovať trestný čin, ktorého sa výrok týka, a to nielen zákonným pomenovaním a uvedením právnej kvalifikácie, ale aj uvedením miesta, času a spôsobu spáchania, prípadne aj s uvedením iných skutočností potrebných na to, aby skutok nemohol byť zamenený s iným, ako aj uvedením všetkých zákonných znakov vrátane tých, ktoré odôvodňujú určitú trestnú sadzbu. Z napadnutého rozsudku krajského súdu je zrejmé, že tento vo svojom písomnom vyhotovení nespĺňa náležitosti uvedené v § 163 ods. 3 Tr. por., pretože neobsahuje tzv. skutkovú vetu, z ktorej by bolo zrejmé, na základe akého skutkového stavu bol obvinený L. S. oslobodený spod obžaloby prokurátora.

Táto nesprávnosť však samostatne nenaplnia žiaden z dovolacích dôvodov upravených v § 371 Tr. por. a preto najvyšší súd neakceptoval návrh ministerky spravodlivosti aby bolo rozhodnuté tiež o porušení zákona v ustanovení § 163 ods. 3 Tr. por. v prospech obvineného.

Bude preto povinnosťou odvolacieho súdu pri následnom rozhodovaní o odvolaní obvineného, aby jeho rozhodnutie spĺňalo všetky obsahové, ako aj formálne náležitosti vyžadované Trestným poriadkom pre tú-ktorú formu rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.